

Valsts aģentūra „Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs”

K. Valdemāra 157, Rīga, LV-1013, tālr. 67373051, e-pasts pasts@latak.gov.lv, www.latak.gov.lv

IEKŠĒJIE NOTEIKUMI

Rīgā

Datums skatāms laika zīmogā

Nr. 1-3/2020/3

Valsts aģentūras “Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs” neietekmējamības, objektivitātes un konfidencialitātes ievērošanas, interešu konflikta novēršanas un pretkorupcijas politika

Dokumenta mērķis ir noteikt Valsts aģentūras “Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs” (turpmāk - Aģentūra) politiku, lai nodrošinātu neietekmējamības, objektivitātes un konfidencialitātes ievērošanu, interešu konflikta neesamības un korupcijas novēršanu Aģentūras darbībā saskaņā ar Latvijas Republikas un Eiropas Savienības normatīvajos aktos un standartā LVS EN ISO/IEC 17011:2017 “Atbilstības novērtēšana. Prasības akreditācijas institūcijām, kas akreditē atbilstības novērtēšanas institūcijas” noteikto.

Dokuments ir saistošs Aģentūras nodarbinātajiem, tajā skaitā tehniskajiem ekspertiem/vērtētājiem un Aģentūras funkciju un uzdevumu izpildē iesaistītajām pusēm, kā arī ieinteresētajām pusēm (turpmāk – Aģentūras nodarbinātie).

Neietekmējamības, objektivitātes un konfidencialitātes ievērošana, interešu konflikta neesamība un korupcijas novēršana ir būtiski Aģentūras funkciju izpildes priekšnosacījumi, lai nodrošinātu starptautiski atzītu un uzticamu akreditācijas pakalpojumu īstenošanu.

Aģentūras apzinās neietekmējamības, objektivitātes un konfidencialitātes ievērošanas, interešu konflikta neesamības un korupcijas novēršanas nozīmību funkciju izpildē gan attiecībā uz akreditācijas lēmumu pieņemšanu, gan Aģentūras administratīvo vadību un darbības pārvaldību.

Aģentūras funkciju, uzdevumu un mērķu izpildē, Aģentūras pastāvīgi uzrauga un pārvalda neietekmējamības, objektivitātes, konfidencialitātes, interešu konflikta neesamības un korupcijas novēršanas aspektus.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2018.gada 27.februāra noteikumiem Nr.111 “Valsts aģentūras “Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs” nolikums” Aģentūra ir ekonomikas ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde. Ekonomikas ministrs pārraudzību īsteno ar Ekonomikas ministrijas starpniecību.

Vienlaikus Ekonomikas ministrija ievēro Aģentūras darbības neietekmējamību, ko apliecina arī Ekonomikas ministrijas 2018.gada 23.aprīļa vēstule Nr.2.13.29-1/2018/1843 Eiropas Akreditācijas kooperācijai par Aģentūras darbības neietekmējamību no Ekonomikas ministrijas

pusēs.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2018.gada 27.februāra noteikumu Nr.111 "Valsts aģentūras "Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs" nolikums" 4.punktā noteikto Aģentūra veic šādus uzdevumus:

- pārbauda atbilstības novērtēšanas institūciju (arī ārvalstu) funkciju izpildi atbilstības novērtēšanā, ievērojot nacionālās, kā arī tieši piemērojamās Eiropas Savienības un starptautiskās prasības akreditācijas jomā;
- piedalās un sniedz priekšlikumus ar akreditācijas sistēmu saistītu normatīvo aktu izstrādē;
- sadarbojas ar tirgus uzraudzības iestādēm, citām valsts pārvaldes iestādēm un nozares nevalstiskajām organizācijām;
- piedalās reģionālo un starptautisko institūciju sanāksmēs un darba grupās, kā arī apmainās ar informāciju ar citu valstu akreditācijas institūcijām;
- organizē akreditācijas procesā iesaistīto personu un atbilstības novērtēšanas institūciju mācības par biroja kompetences jautājumiem;
- nodrošina citu valstu akreditācijas institūciju akreditēto atbilstības novērtēšanas institūciju un personu novērtēšanu Eiropas Akreditācijas kooperācijas pārrobežu akreditācijas politikas īstenošanas ietvaros;
- nodrošina aktuālu publiski pieejamo informāciju par akreditētajām atbilstības novērtēšanas institūcijām, kā arī uztur un pilnveido akreditēto institūciju datubāzi;
- informē sabiedrību par aktualitātēm akreditācijas jomā.

Aģentūra savā darbībā īsteno nacionālās akreditācijas institūcijas funkcijas un uzdevumus, kas noteikti likumā "Par atbilstības novērtēšanu", Eiropas Parlamenta un Padomes 2008.gada 9.jūlija Regulā (EK) Nr. 765/2008 ar ko nosaka akreditācijas un tirgus uzraudzības prasības attiecībā uz produktu tirdzniecību un atceļ Regulā (EEK) Nr. 339/93, kā arī Ministru kabineta 2023.gada 19.decembra noteikumos Nr.754 "Atbilstības novērtēšanas institūciju novērtēšanas, akreditācijas un uzraudzības noteikumi".

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2008.gada 9.jūlija Regulas (EK) Nr. 765/2008 ar ko nosaka akreditācijas un tirgus uzraudzības prasības attiecībā uz produktu tirdzniecību un atceļ Regulā (EEK) Nr. 339/93 14.prembulā un 4.panta 7. un 8.punktā noteikto Aģentūra:

- darbojas bez peļņas;
- ar akreditācijas pakalpojumu sniegšanu saistīto ieņēmumu uzkrājumi, ja tādi izveidojas, tiek izmantoti tikai tādiem ieguldījumiem, kas tālāk attīstīta valsts akreditācijas struktūru darbību;
- nepiedāvā un nesniedz pakalpojumus, kā arī neveic jebkādas citas darbības, kuras sniedz un nodrošina atbilstības novērtēšanas institūcijas;
- nesniedz konsultēšanas pakalpojumus;
- nav akciju īpašniece vai citādi finansiāli vai administratīvi ieinteresēta atbilstības novērtēšanas institūciju struktūrā.

Aģentūra akreditācijas pakalpojumus sniedz saskaņā ar Ministru kabineta 2022.gada 25.oktobra noteikumos Nr.666 "Valsts aģentūras "Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs" maksas pakalpojumu cenrādis" noteikto cenrādi.

Aģentūras budžeta ieņēmumus veido ieņēmumi no maksas pakalpojumiem par akreditācijas

pakalpojumu sniegšanu un citi pašu ieņēmumi, kā arī valsts budžeta transferts, kas paredzēts komandējumam un atlīdzību segšanai, lai nodrošinātu likuma "Par atbilstības novērtēšanu" 14.panta 1.punkta ceturtajā un piektajā apakšpunktā minēto funkciju izpildi.

Aģentūras direktors saskaņā ar Publisko aģentūru likumā noteikto īsteno tādu Aģentūras administratīvo pārvaldību, kas vērsta uz finanšu līdzekļu racionālu izlietošanu atbilstoši veicamajiem valsts pārvaldes uzdevumiem.

Aģentūras vidējā termiņa darbības stratēģijā 2023.-2029.gadam apstiprinātās vērtības tiek iedzīvinātas visās Aģentūras darbībās, politikās un procedūrās tajā skaitā attiecībā uz pastāvīgu, neatkarīgu, vienlīdzīgu un taisnīgu funkciju izpildi, ievērojot neietekmējamības pārvaldību, kā arī norobežojoties no komerciālas, finansiālas vai jebkādas cita veida ietekmes.

Aģentūra savu darbību īsteno sabiedrības interešu labā, ievērojot tiesiskuma, taisnīguma, samērīguma, sabiedrības līdztiesības un politiskās neitralitātes principu, sniedzot pakalpojumus, kas rada pievienoto vērtību valsts tautsaimniecībai, uzņēmēju eksportspējai un konkurētspējai, kā arī sabiedrībai kopumu, veicinot savstarpēju uzticēšanos gan vietējā, gan starptautiskajā tirgū.

Lēmuma pieņemšanas procesā Aģentūra primāri balstās uz sabiedrības interešu aizsardzību (sabiedrības veselība un drošība, vides, patērētāju tiesību u.c. aizsardzība).

Aģentūra savā darbībā ievēro neietekmējamības, objektivitātes, konfidencialitātes un interešu konflikta neesamības un korupcijas novēršanas prasības, kā tas ir noteikts standartā LVS EN ISO/IEC 17011:2017 "Atbilstības novērtēšana. Prasības akreditācijas institūcijām, kas akreditē atbilstības novērtēšanas institūcijas", Valsts pārvaldes iekārtas likumā, Administratīvā procesa likumā, Komerccoslēpuma aizsardzības likumā, likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonas darbībā", kā arī Ministru kabineta 2017.gada 17.oktobra noteikumos Nr.630 "Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmas pamatprasībām korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai publiskas personas institūcijā", Ministru kabineta 2012.gada 8.maija noteikumos Nr.326 "Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmu tiešās pārvaldes iestādēs" un citos normatīvajos aktos, nacionālajos, Eiropas vai starptautiskos standartos, kā arī starptautisko akreditāciju organizāciju saistošajos dokumentos.

Vienlaikus Aģentūras nodarbinātie savā darbībā ievēro Iesniegumu likumā noteiktos informācijas izpaušanas ierobežojumus attiecībā uz iesnieguma iesniedzēja identitāti un Fizisko personu datu apstrādes likumā un Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa Regulā (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) noteiktos ierobežojumus attiecībā uz fizisko personu datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti.

Aģentūra nodrošina akreditācijas ietvaros, tajā skaitā iesniegumu izskatīšanas ietvaros un no jebkuras iesaistītās puses iegūtās un radītās informācijas konfidencialitāti un informācijas efektīvu aizsardzību gan attiecībā un nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu un izpaušanu, izņemot, ja informācijas turētājs šo informāciju jau ir darījis publiski pieejamu citām pusēm, ja konfidencialas informācijas izpaušanu paredz regulējums, to pamatojot ar būtisku sabiedrības interešu aizsardzību, vai par atļauju izpaust konfidencialu informāciju puses ir abpusēji vienojušās atsevišķi.

Pirms pienākumu veikšanas Aģentūra ikkatru akreditācijas procesā iesaistīto pusi instruē par konfidencialitātes aspektiem, un iesaistītā puse ar parakstu apliecina konfidencialitātes ievērošanu.

Lai nodrošinātu neietekmējamības, objektivitātes un konfidencialitātes ievērošanas, interešu konflikta un korupcijas risku novēršanas pārvaldību, Aģentūras darbībā ir ieviesta iekšējā kontroles sistēma, kas cita starpā nodrošina savlaicīgu un pastāvīgu risku apzināšanu, risku mazinošu pasākumu ieviešanu, pārskatīšanu un to efektivitātes izvērtējumu, kā arī uzraudzību.

Saskaņā ar Aģentūras iekšējiem noteikumiem “Kārtība, kādā valsts aģentūrā “Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs” tiek nodrošināta risku pārvaldība” Aģentūras nodarbinātajiem ir pienākums nekavējoties ziņot tiešajam vadītājam vai risku vadības procesa koordinatoram par iespējamu risku vai iestājušos riska notikumu.

Jebkuri korupcijas riski, kas saistāmi ar Aģentūras nodarbināto velmi gūt sev personisku labumu, vai veicot notikumus, kuros to radinieki vai darījumu partneri ir personiski vai mantiski ieinteresēti, tiek izskatīti nekavējoties. Tāpat nekavējoties tiek izskatīti arī tie pārkāpumi, kas tiek saistīti ar Aģentūras nodarbināto darbību vai bezdarbību, kā rezultātā radīti būtiski mantiski zaudējumi, personisks kaitējums vai kaitējums valsts interesēm

Lai nodrošinātu efektīvu risku pārvaldību, Aģentūrā ir izveidota Risku vadības komiteja, kas pēc nepieciešamības, bet ne retāk kā reizi gādā izskata identificētos riskus un izvērtē noteikto risku mazinošo pasākumu efektivitāti, nepieciešamības gadījumā sniedzot priekšlikumus, tajā skaitā sniedzot priekšlikumus arī par ar risku vadību saistīto dokumentāciju pilnveidošanas nepieciešamību.

Ar neietekmējamības risku novērtējumu Aģentūra iepazīstina Latvijas Nacionālo akreditācijas padomi, kurā tiek pārstāvētas Aģentūras ieinteresētās puses.

Kā arī iekšējās kontroles sistēmas ietvaros ir izstrādāts atsevišķs Pretkorupcijas pasākumu plāns, kura ietvaros ik gadu tiek identificēti, analizēti un novērtēti iespējamie korupcijas riski, un noteikti veicamie pasākumi korupcijas risku novēršanai.

Kopumā Aģentūrā ir izveidotā tāda kontroles vide, kuras ietvars tiek piemērota virkne pasākumu, tajā skaitā iekšējā audita process, vadības pārskate un regulāra informācijas apmaiņa ar iesaistītajām pusēm, lai efektīvi un pastāvīgi pārvaldītu riskus ar negatīvu ietekmi, kas apdraud LATAK funkciju kvalitatīvu izpildi un mērķu sasniegšanu.

Lai pārliecinātos par Aģentūras darbības un vadības sistēmas atbilstību standartā LVS EN ISO/IEC 17011:2017 “Atbilstības novērtēšana. Prasības akreditācijas institūcijām, kas akreditē atbilstības novērtēšanas institūcijas” un normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, tiek īstenots pastāvīgs Aģentūras iekšējās kvalitātes vadības sistēmas audits.

Aģentūras vadības pārskates ietvaros, kas tiek veikts ne retāk kā vienu reizi gadā, tiek apkopota un sagatavota informācija, kas saistīta ar Aģentūras funkciju, uzdevumu kvalitatīvu izpildi un mērķu sasniegšanu, kā arī rīcības plāns par turpmākajiem uzlabojumiem un nepieciešamajām darbībām.

Saskaņā ar likuma Par atbilstības novērtēšanu 13.panta piektajā daļā noteikto Aģentūras ir tiesīga

veidot akreditācijas nozaru tehniskās komitejas, lai saņemtu konsultācijas konkrētu tehnisko jautājumu risināšanai attiecīgajā nozarē. Akreditācijas nozaru tehniskās komitejas tiek veidotas pēc nepieciešamības un tās sastāvu veido pēc vajadzības, nosakot nepieciešamo dalībnieku skaitu.

Akreditācijas nozaru tehniskās komitejas komiteju ietvaros Aģentūras īsteno tikai administratīvā atbalsta/sekretariāta funkcijas. Attiecībā uz akreditācijas nozaru tehnisko komiteju pieņemtajiem lēmumiem Aģentūra īsteno neietekmējamības politiku un tie nav juridiski saistoši Aģentūras lēmumu pieņemšanai.

Aģentūra kā akreditācijas nozaru tehnisko komiteju sekretariāts nodrošina, ka akreditācijas nozaru tehnisko komiteju sastāvs tiek apstiprināts, iesaistoties visām ieinteresētajām pusēm, nodrošinot interešu līdzsvarotību un objektivitāti, tajā skaita, nodrošinot interešu konflikta neesamību un nepieciešamo kompetenci.

Akreditācijas nozaru tehnisko komiteju priekšsēdētājs un vietnieks tiek apstiprināts tikai tādā gadījumā, ja nav saņemti ieinteresēto pušu argumentēti iebildumi, tajā skaitā par interešu konfliktu, kas tiek apzināti atklātā sanāksmē, kurā piedalās un var brīvi izteikties visas ieinteresētās puses.

Organizējot akreditācijas procesā iesaistīto personu un atbilstības novērtēšanas institūciju mācības par biroja kompetences jautājumiem, lai nodrošinātu neietekmējamības ievērošanu mācību īstenošanas procesā, Aģentūra piedāvā vispārējas mācības, nesniedzot konkrētus ieteikumus, priekšlikumus vai konsultācijas atbilstības novērtēšanas institūciju darbības attīstībai.

Aģentūras organizēto mācību dalība ir brīvprātīga un neietekmē Aģentūras lēmumu pieņemšanu.

Saskaņā ar Valsts civildienesta likuma 13.panta pirmajā daļā noteikto, visi Aģentūras nodarbinātie, kas piedalās akreditācijas lēmumu pieņemšanā, kā ierēdņi, uzsākot pildīt amata pienākumus, dod un paraksta ierēdņa solījumu, kurš paredz būt godīgam un uzticīgam, kā arī pildīt amata pienākumus saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmi, starptautiskajiem līgumiem, likumiem un valdības lēmumiem un kalpot sabiedrības vispārējām interesēm, lai nodrošinātu tiesisku, efektīvu un atklātu valsts pārvaldes darbību. Solījumu pieņem Aģentūras direktors.

Vienlaikus Aģentūras nodarbinātie savā darbībā ievēro valsts pārvaldē iedzīvinātos pamatprincipus, tajā skaitā Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta piektajā daļā noteikto labas pārvaldības principu, kas cita starpā paredz taisnīgu procedūru īstenošanu saprātīgā laikā, ievērojot visas sabiedrības tiesiskās interese. Kā arī Administratīvā procesa likuma 14.¹ pantā noteikto procesuālo taisnīguma principu, kas paredz, ka pieņemot lēmumu, Aģentūra ievēro objektivitāti un dod procesa dalībniekiem pienācīgu iespēju izteikt savu viedokli un iesniegt pierādījumus. Turklāt Aģentūra nodrošina, ka Aģentūras nodarbinātie, par kuru objektivitāti var pastāvēt pamatotas šaubas, nepiedalās lēmuma pieņemšanā.

Tāpat Aģentūras nodarbinātie savā darbībā ievēro ne tikai Aģentūras iekšējos noteikumus "Ētikas kodekss" noteikto, bet arī Ministru kabineta 2018.gada 21.novembra ieteikumus Nr.1 "Valsts pārvaldes vērtības un ētikas pamatprincipi" noteiktos valsts pārvaldes uzvedības un rīcības pamatprincipus, piemēram, godprātības principu, kas cita starpā paredz, ka pildot

pieņākumus, tiek ievērota objektivitāte un neitralitāte (profesionālā neatkarība), kā arī nodarbinātais atturas no jebkuras darbības, kuras dēļ var tikt apšaubīta nodarbinātā vai iestādes godprātība, objektivitāte vai neitralitāte. Kā arī Aģentūras nodarbinātie nepieļauj nonākšanu interešu konflikta situācijā un laikus informē par personiskām interesēm vai citiem apstākļiem, kas var radīt personisko ieinteresētību un traucēt godprātīgai pieņākumu veikšanai.

Aģentūras nodarbinātie ar akreditāciju saistītās darbības veic ar visaugstāko profesionālo godīgumu un nepieciešamo tehnisko kompetenci konkrētajā jomā bez jebkādas ietekmes un pamudinājumiem, galvenokārt finansiāliem, kas varētu ietekmēt nodarbināto lēmumu vai citu ar akreditāciju saistītu procesu, tajā skaitā iesniegumu izskatīšanas, rezultātus, īpaši no to partneru puses, kas ir ieinteresēti šo darbību rezultātos.

Atalgojums, ko saņem Aģentūras nodarbinātie nav atkarīgs no veikto vērtēšanu skaita vai to rezultātiem.

Aģentūras nodrošina tādu atalgojuma politiku, kas atbilst Aģentūras un valsts pārvaldes vērtībām, tajā skaitā, ētikas normām, ilgtermiņa interesēm, Aģentūras funkciju un uzdevumu kvalitatīvai izpildei, Aģentūras darbības stratēģijā noteikto darbības mērķu sasniegšanai, kā arī veicina piesardzīgu un efektīvu ar Aģentūras funkciju izpildi saistīto risku pārvaldīšanu, interešu konflikta un korupcijas novēršanu.

Aģentūras nodarbināto amata pienākumi, pilnvaru apjoms un tiesības ir skaidri noteiktas amata aprakstā vai uzņēmuma līgumā un ir saistītas tikai ar Aģentūras funkciju, uzdevumu kvalitatīvu izpildi un mērķu sasniegšanu.

Uz Aģentūras nodarbinātajiem, kas pieņem ar akreditāciju saistītus lēmumus attiecās likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonas darbībā” II nodaļā noteiktie ierobežojumi un aizliegumi attiecībā uz amata savienošānu, lai novērstu potenciālu interešu konfliktu.

Vienlaikus, pieņemot amatā jaunus nodarbinātos, tiek vērtēta interešu konflikta neesamība gan attiecībā uz esošo situāciju, gan ņemot vērā iepriekšējo pieredzi un nākotnē paredzamās izmaiņas. Katrs Aģentūras nodarbinātais, kas iesaistīts ar akreditāciju saistītu procedūru izpildē, arī sūdzību izskatīšanā, ievadinstruktāžas procesā un dokumentāri ar savu parakstu apliecina interešu konflikta neesamību.

Vienlaikus pirms katras novērtēšanas procedūras uzsākšanas un akreditācijas komisijas izveidošanas attiecībā uz piesaistīto personālu tiek vērtēts interešu konflikta neesamības aspekts. Vienlaikus tiek nodrošināts, ka ar akreditāciju saistītos lēmumus pieņem kompetents personāls, kura sastāvā nav nodarbināto, kas piedalījušies atbilstības novērtēšanas procedūras īstenošanā.

Jebkurš sūdzību izskatīšanas un lēmumu apelācijas process Aģentūrā tiek īstenots bez diskriminācijas, ievērojot neietekmējamības, objektivitātes un konfidencialitātes ievērošanas, interešu konflikta neesamības un korupcijas novēršanas aspektus.

Tāpat jebkuras prasību izmaiņas, kas saistītas ar akreditācijas iegūšanu, pirms to pieņemšanas tiek publiski izziņotas un saskaņotas ar iesaistītajām pusēm.

Aģentūras publiskā komunikācija tiek īstenota, nodrošinot pozitīvu valsts tēlu un radot uzticību atbilstības novērtēšanas sistēmai. Ar plašsaziņas līdzekļiem, valsts pārvaldi, uzņēmējiem, citām

iesaistītajām pusēm un sabiedrību kopumā Aģentūra īsteno uzticamu, profesionālu, mūsdienīgu un atvērtu komunikāciju.

Aģentūra ciena un augstu novērtē savus klientus un darbiniekus, veidojot tādu sadarbības vidi, kurā iesaistītās puses jūtas brīvi un droši izteikt savus ierosinājumus, sūdzības un komentārus.

Direktore

Gundega Jaunbērziņa – Beitika

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU
UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Gundega Jaunbērziņa-Beitika 66100258
Gundega.Jaunberzina-Beitika@latak.gov.lv